

■ Aan de minister van Buitenlandse Zaken
Mevrouw S.A.M. Kaag
Postbus 20061
2500 EG DEN HAAG

Per mail m@minbuza.nl

Onderwerp luchtruim Oekraïne

Geachte mevrouw Kaag,

Bij brief van 13 juli 2021 heeft u twee verzoeken aan de Onderzoeksraad voor Veiligheid gericht betreffende de sluiting van het luchtruim boven Oekraïne. In deze brief wil ik daar graag op reageren.

Alvorens op uw vragen in te gaan, breng ik in herinnering mijn brieven van 23 november 2020 en 7 december 2020 aan uw voorganger, minister Blok over dit zelfde onderwerp. Ik ben toen namens onze Raad ingegaan op het onderzoek dat wij naar de crash van MH17 hebben gedaan. De sluiting van het luchtruim was een belangrijk onderdeel van ons onderzoek. Bij dit onderzoek is alle beschikbare informatie, openbaar en niet-openbaar, verzameld. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van interviews en bestudering van documenten. De feitelijke informatie en de analyse daarvan is beschreven in hoofdstuk 6 van het onderzoeksrapport.

Om te achterhalen welke besluiten zijn genomen over het gebruik van het luchtruim zijn alle relevante gepubliceerde luchtverkeersberichten (NOTAMs) bestudeerd. Radargegevens zijn opgevraagd en bestudeerd. Tevens zijn interviews gehouden met de luchtverkeersleiding en de civiele luchtvaartautoriteit in Oekraïne. Aanvullend zijn schriftelijke vragen gesteld. Om de besluitvorming ten aanzien van het luchtruim in Oekraïne in perspectief te plaatsen, is ook informatie verzameld over het luchtruimbeheer in tien andere landen waarin zich een gewapend conflict afspeelde. Op basis van de hiervoor genoemde informatie is in het MH17 rapport alle, naar het oordeel van de Raad, relevante informatie inzake het luchtruim van Oekraïne gepubliceerd. Ik hecht eraan hier opnieuw op te wijzen.

Uw voorganger heeft, op aandringen van de Kamer, nader onderzoek laten verrichten naar het sluiten van het luchtruim. Dit is gebeurd door Flight Safety Foundation (FSF). Dit heeft geen nadere of nieuwe inzichten opgeleverd.

De Tweede Kamer heeft in het commissiedebat van 16 juni 2021 uitgesproken dat er ook na het rapport van FSF nog onduidelijkheden zouden zijn over de niet volledige sluiting van het luchtruim boven en rondom het oosten van Oekraïne. Naar aanleiding daarvan legt u nu twee vragen aan de OvV voor. In de eerste plaats vraagt u of naar inschatting van de OvV een aanvullend onderzoek meer feitelijke informatie zou kunnen opleveren dan op dit moment bekend is. Dat is naar onze inschatting, gegeven ons eigen eerdere onderzoek en het recente werk van FSF, niet het geval. In de tweede plaats vraagt u of de OvV in staat en bereid is een dergelijke onderzoek uit te voeren. In het licht van de hiervoor gegeven verwachting, achten wij een dergelijk aanvullend onderzoek niet zinvol.

Het is begrijpelijk dat vanuit nabestaanden en politiek de wens bestaat om zoveel mogelijk informatie te hebben over de achtergrond van het neerhalen van vlucht MH17.

De behoefte van de Tweede Kamer om, ook na de onderzoeken, alsnog bevredigende antwoorden te krijgen op een aantal specifieke vragen, is begrijpelijk maar hernieuwd feitelijk onderzoek naar de vraag waarom het luchtruim boven en rondom het oosten van Oekraïne niet eerder is gesloten zal naar onze verwachting geen nieuwe informatie of andere inzichten opleveren, anders dan op dit moment al bekend is.

Tot slot zou ik u willen attenderen op het lopende onderzoek van de MH17-rapporteur van de parlementaire assemblee van de Raad van Europa die begin oktober een 'fact finding' werkbezoek aan Nederland brengen. De assemblee van de Raad van Europa heeft besloten om een eigen internationaal toetsend onderzoek in te stellen om te toetsen of betrokken landen hebben voldaan aan hun verplichtingen op basis van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens inzake het onderzoek naar het verongelukken van de MH17. Zowel Oekraïne als Rusland zijn lid van de raad. De rapporteur zal met de OvV spreken en heeft ook aangegeven dat hij met vertegenwoordigers van het Nederlandse parlement zal spreken.

In de hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,



Jeroen Dijsselbloem,
voorzitter